

Sygn. akt. I C 1024/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego (del. do SO) Piotr Czernski

Protokolant: Rafał Marczuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 grudnia 2014 roku w L.

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej we W.

przeciwko J. K. (1)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego J. K. (1) na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę 124.373,62 zł (sto dwadzieścia cztery tysiące trzysta siedemdziesiąt trzy złote i sześćdziesiąt dwa grosze) z odsetkami ustawowymi od dnia 11 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego J. K. (1) na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę 5.182,99 zł (pięć tysięcy sto osiemdziesiąt dwa złote i dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1024/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 stycznia 2013 r. powód (...) Spółka Akcyjna we W. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego J. K. (1) kwoty 124.373,62 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wyjaśniono między innymi, że powód zawarł ze stroną pozwaną umowę leasingu operacyjnego o numerze (...), na mocy której powód nabył i przekazał na rzecz pozwanego przedmiot leasingu – maszynę budowlaną podajnik betonu (...) S., a pozwany zobowiązał się w zamian za to opłacać raty leasingowe ustalone precyzyjnie w harmonogramie opłat leasingowych, stanowiącym integralną część zawartej umowy. Pozwany nie uiszczał jednakże opłat leasingowych w przewidzianych harmonogramem terminach. W związku z tym faktem powód wyznaczył na piśmie pozwanemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, w trybie art. 709¹³ § 2 k.c. Wyznaczony przez powoda dodatkowy termin upłynął bezskutecznie, dlatego też powód rozwiązał z pozwanym umowę leasingu w oparciu o § 24 ust. 1a oraz § 24 ust. 2 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu (dalej: OWUL), wypowiadając warunki umowy pismem z dnia 1 września 2010 r. i wzywając do zwrotu przedmiotu leasingu. Pozwany, pomimo wypowiedzenia umowy, nie zwrócił powodowi przedmiotu leasingu, wobec czego powód posiłkować się musiał pomocą firmy zewnętrznej, wyspecjalizowanej w tego typu działaniach. Firma ta dokonała czynności faktycznych związanych z przejściem przedmiotu leasingu - odbiór, holowanie, parkowanie, transport,

obciążając powoda kosztami usługi. Po przeprowadzeniu opisanych wyżej czynności faktycznych powód sprzedał przedmiot leasingu i dokonał rozliczenia umowy, stosując się do zapisów § 24 ust. 4 OWUL.

Powód dokonał rozliczenia umowy zgodnie z powyższym zapisem umowy i poinformował pozwanego o szczegółach tego rozliczenia na piśmie, wzywając do zapłaty powstałego zobowiązania. Kwota należności wynikającej z rozliczenia wynosi 124.373,62 zł i składają się na nią: 73.977,57 zł - nieuiszczone w terminie opłaty leasingowe pomniejszone o wartość zbytego przedmiotu leasingu, 50.396,05 zł - koszty obciążające pozwanego w związku z brakiem zwrotu przedmiotu leasingu (usługa odbioru, transportu przedmiotu leasingu, usługa wyceny, opłata za niezwrócenie przedmiotu leasingu). Powód podjął próby polubownego rozwiązania kwestii spornej, kierując do pozwanego wezwanie do zapłaty. Próby te okazały się jednak bezskuteczne. (k. 2-5)

W sprzeczności od wydanego nakazu zapłaty pozwany J. K. (1) domagał się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany wyjaśnił między innymi, że zaprzecza, jakoby był zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem, gdyż nie jest stroną w niniejszej sprawie. Powód dochodzi bowiem swych roszczeń, zgodnie z treścią pozwu, wobec pozwanego - J. K. (2). Pozwany J. K. (1) nie jest jednak tą osobą, w stosunku do którego powód wysunął swe żądanie. Z tych też względów wnosił o oddalenie powództwa w całości, jako bezpodstawnego i niezasadnego.

Dodatkowo pozwany podniósł, że J. K. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe (...) (Leasingobiorca) zawarł z (...) S.A. (Bank, (...)) w dniu 7 października 2009 r., umowę leasingu operacyjnego nr (...) („Umowa”), której przedmiotem był leasing maszyny budowlanej („Przedmiot leasingu”). Przez kilka pierwszych miesięcy opłaty leasingowe pozwany uiszczał bez zwłoki, w przewidzianych harmonogramem opłat leasingowych (stanowiącym integralną część Umowy) terminach. Jednakże w związku z poważnymi problemami finansowymi, które pojawiły się u pozwanego w lipcu 2010 r. nie był w stanie uiszczać rat w terminach, o czym niezwłocznie powiadomił Bank i zwrócił się z prośbą o odroczenie terminów płatności wymagalnych już rat. Niestety, odpowiedź była negatywna. W celu rozwiązania problemu w lipcu 2010 r. pojechał do Syrii, skąd pochodzi, prosić rodziców o pomoc finansową. Po powrocie, w sierpniu 2010 r., ponowił swoją prośbę w stosunku do Banku, jednak ponownie nie otrzymał zgody. Od tego momentu nie otrzymywał z Banku żadnych informacji ani wezwań (oprócz Wezwania do zapłaty dopiero z dnia 5 kwietnia 2012 r., - rozliczenia umowy leasingu - „Wezwanie”). Brak było jakiegokolwiek kontaktu ze strony Leasingodawcy. Pozwany nie otrzymał również pisma z dnia 1 września 2010 r. wypowiedzianego przez Bank zawartą umowę oraz wzywającego do zwrotu przedmiotu leasingu, jak twierdzi powód.

Pozwany dobrowolnie oddał przedmiot leasingu, gdy tylko dowiedział się o konieczności jego zwrotu ze względu na dokonane przez Bank wypowiedzenie - rozmowa telefoniczna z (...)Sp. z o.o., w dniu 17 listopada 2010 r. - firmą której zlecono odbiór maszyny. Niezwłocznie po otrzymaniu informacji o konieczności zwrotu maszyny, poinformował właściciela warsztatu, w którym stała maszyna, o zaistniałym fakcie oraz powiadomił go o możliwości odbioru maszyny bez swego udziału przez Bank czy inny upoważniony do tego podmiot.

W dniu 25 listopada 2010 r., przedstawiciel firmy (...)Sp. z o. o. złożył wizytę w warsztacie. Odbioru dokonano w dniu 1 grudnia 2010 r. Zwrot przedmiotu leasingu nastąpił zatem niezwłocznie po uzyskaniu przez pozwanego takiej informacji.

Powód mógłby co najwyżej domagać się kary pieniężnej tytułem opóźnienia w zwrocie przedmiotu leasingu będącej równoważnością iloczynu 8 dni i 0,5% ceny netto przedmiotu leasingu, czyli kwoty 125.000,00 zł, co daje łączną kwotę w wysokości 5.000,00 zł.

Ponadto zgodnie z treścią pozwu, koszty związane z brakiem zwrotu przedmiotu leasingu wynoszą 50.396,05 zł, natomiast w wezwaniu do zapłaty z dnia 5 kwietnia 2012 r., które jak wyżej wspomniano, jako jedyne pozwany otrzymał, kwota z tego tytułu wynosiła 46.875,00 zł. Powyższe dowodzi niekonsekwencji i prawdopodobnie nierzetelnie dokonanych rozliczeń.

Kolejną sporną kwestią jest wysokość kwoty niewiszczonych w terminie opłat leasingowych, pomniejszonych o wartość zbytego przedmiotu leasingu - 73.977,57 zł. Maszyna, która w momencie zawarcia umowy warta była 125.000,00 zł netto, została sprzedana po niecałym roku eksploatacji - 350 motogodzin, co jest równoznaczne z pracą w tzw. normie przez okres 3-4 miesięcy, a więc praktycznie nowa za kwotę 43.000,00 zł netto. Niestety, nigdy wcześniej niż poprzez otrzymane wezwanie nie pozwany nie dowiedział się o zaistniałej sytuacji i nie mógł kwestionować tego kroku Banku, który bezpośrednio wpłynął na wysokość żądań Banku wobec jego osoby.

Pozwany wielokrotnie podejmował próby polubownego rozwiązania zaistniałej sytuacji, w szczególności, gdy wrócił z Syrii i był w posiadaniu odpowiednich środków finansowych. Działania Banku miały na celu umyślne zwiększenie kosztów wynikających z umowy, co potwierdzają liczne rozmowy pozwanego z pracownikami Banku i przekazywane mu przez nich informacje uprowadzające w błąd, a mianowicie, że nic ma nie spłacać, mimo iż wyrażał taką chęć i gotowość nawet już po rozwiązaniu umowy. Ponadto informowano pozwanego, aby nie kontaktować się z Bankiem, dopóki sami się do niego nie zwrócą. Z perspektywy czasu pozwany widzi, iż były to działania celowe, tak by móc naliczać odsetki od zaległych kwot za jak najdłuższy okres czasu, opłaty z tytułu niezwrócenia przedmiotu leasingu i inne. Żądanie powoda jako skierowane do niewłaściwej osoby, w pełni jednak zasługuje na jego oddalenie. (k. 27-31)

Składając pismo procesowe z dnia 5 listopada 2013 roku powód podtrzymał dotychczasowe żądania. (k. 49 i n.)

W odpowiedzi na pozew pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia kosztów procesu na rzecz pozwanego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z kosztem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu podniesiono między innymi, że pozwany zaprzecza, jakoby był zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem. Pozwany ponownie podniósł, iż nie jest stroną w niniejszej sprawie. Powód dochodzi bowiem swych roszczeń, zgodnie z treścią pozwu, wobec pozwanego - J. K. (2). Oznaczenie pozwanego nie jest oczywistą omyłką pisarską, co potwierdza brak choćby próby sprostowania oznaczenia pozwanego.

Pozwany podnosił także zarzut przedawnienia roszczenia Spółki (...) S.A. wobec swojej osoby. Rozwiązanie umowy leasingu nie nastąpiło w dniu 16 września 2010 r., z uwagi na to, że nie nastąpiło doręczenie oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy, ale z dniem 17 listopada 2010 r., w którym pozwany dowiedział się o konieczności zwrotu przedmiotu leasingu.

Wymagalność roszczenia zaistniała w dniu 17 listopada 2010 r. - dacie rozwiązania Umowy. Tym samym od wyżej wymienionego dnia rozpoczął swój bieg 3 - letni termin przedawnienia roszczenia, który zakończył się w dniu 17 listopada 2013 r. Z tej też przyczyny, zgodnie z art. 117 § 2 k.c. J. K. (1) z uwagi na upływ terminu przedawnienia, nie jest zobowiązany do zaspokojenia roszczeń z tytułu Umowy. Jednocześnie dochodzone przez powoda odsetki, jako świadczenie okresowe również uległy przedawnieniu na podstawie art. 118 k.c.

Pozwany podniósł także, że strona powodowa dochodzonych kwot nie udowodniła, a tym samym nie udowodniła istnienia i wysokości swojego roszczenia.

Jak wywodził pozwany, na przedstawionym przez powoda potwierdzeniu odbioru wyraźnie widać brak podpisu odbiorcy oraz adnotację doręczającego o zwrocie przesyłki do nadawcy ze względu na nieobecność adresata. Zatem pozwanemu nie doręczono wypowiedzenia Umowy. Pozwany dobrowolnie i niezwłocznie oddał przedmiot leasingu, gdy tylko dowiedział się o konieczności jego zwrotu.

Ponadto, jak twierdził pozwany, wysokość zastrzeżonej przez powoda w umowie kary umownej jest rażąco wygórowana i w przypadku nieoddalenia przez Sąd całości kwoty z tytułu kary umownej, pozwany z ostrożności procesowej, wnosił o jej miarkowanie na podstawie art. 484 § 2 k.c. Kwota dochodzona przez powoda w równowartości prawie połowy wartości przedmiotu leasingu nie znajduje żadnego uzasadnienia w zasadach słuszności i stanowi przejaw wykorzystania przymusowego położenia kontrahenta (nierówność stron umowy leasingu). Wobec powyższego, pozwany podnosił również zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez powoda.

Z kolei wartość zbytego przedmiotu leasingu, według pozwanego, została znacznie zaniżona, co w konsekwencji spowodowało zawyżenie odszkodowania wynikającego z umowy, które stanowi wysokość kwoty nieuiszczonych w terminie opłat leasingowych, pomniejszonych o wartość zbytego przedmiotu leasingu. (k. 106-110)

W odpowiedzi na sprzeciw pełnomocnik powoda podtrzymał dotychczasowe żądania. Powód sprecyzował, iż na kwotę roszczenia w wysokości 124.373,62 zł składają się:

1) 73.977,57 zł - koszty stanowiące nieuiszczone w terminie opłaty leasingowe pomniejszone o wartość zbytego przedmiotu leasingu. W jej skład wchodzi

a) raty leasingowe w wysokości 3.491,92 zł:

- faktura VAT nr (...) w wysokości 3.229,04 zł wystawiona tytułem nieopłaconej raty leasingowej nr 11; w związku z jej częściowym uregulowaniem pozostało do zapłaty 360,48 zł;

- faktura VAT nr (...) w wysokości 3.131,44 zł wystawiona tytułem nieopłaconej raty leasingowej nr 12;

b) faktury (...) w wysokości 366,00 zł:

- faktura VAT nr (...) w wysokości 122,00 zł, wystawiona tytułem wezwania do zapłaty z dnia 7 czerwca 2010 r.,

- faktura VAT nr (...) w wysokości 122,00 zł wystawiona tytułem wezwania do zapłaty z dnia 6 sierpnia 2010 r.,

- faktura VAT nr (...) w wysokości 122,00 zł wystawiona tytułem wezwania do zapłaty z dnia 6 lipca 2010 r.;

c) noty odsetkowe w wysokości 174,61 zł:

- nota odsetkowa nr (...)/OPER/ (...) w wysokości 117,13 zł, wystawiona tytułem zwłoki w zapłacie opłaty leasingowych nr 5,5 oraz faktur (...) w związku z jej częściowym uregulowaniem do zapłaty pozostało 83,24 zł,

- nota odsetkowa nr (...)/OPER/ (...) w wysokości 13,21 zł wystawiona tytułem zwłoki w zapłacie opłaty leasingowej nr 7,

- nota odsetkowa nr (...)/OPER/ (...) w wysokości 30,71 zł wystawiona tytułem zwłoki w zapłacie opłaty leasingowej nr 8,

- nota odsetkowa nr (...)/OPER/ (...) w wysokości 47,54 zł wystawiona tytułem zwłoki w zapłacie opłaty leasingowej nr 9;

d) opłaty niezafakturowane pomniejszone o dyskonto w wysokości 112.596,17 zł - kwota ta stanowi sumę przyszłych opłat leasingowych (finansujący może żądać od korzystającego ich zapłaty zgodnie z art. 709¹⁵ k.c.) od opłaty 13 do 60 włączenie, które pomniejszone zostały o dyskonto według stopy jednomiesięcznej WIBOR, tj. 3,60% obowiązującej w ostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego miesiąc rozwiązania umowy, tj. 31 sierpnia 2010 r.; poszczególne raty zostały zdyskontowane w następujący sposób:

- rata zdyskontowana = rata netto niezdykontowana pomnożona przez czynnik dyskonta,

- czynnik dyskonta

- wykładnik dyskonta = (liczba porządkowa raty dykontowanej - liczba porządkowa pierwszej raty dla której obliczono dyskonto)

- stopa dyskonta = WIBOR IM/12 (gdzie WIBOR IM w wysokości 3,60% na dzień 31.08.2010 r.)

Następnie suma ta (tj. 116.985,70 zł) pomniejszona została o wartość netto ze zbytego przedmiotu leasingu, tj. 43.008,13 zł, a następnie powiększona o kwotę 357,00 zł stanowiącą kwotę ubezpieczenia, która pozwany został obciążony na podstawie zapisu § 17 OWUL.

2) 50.396,05 zł - koszty obciążające pozwanego w związku z brakiem zwrotu przedmiotu leasingu; w jej skład wchodzi:

a) kara umowna za niezwrócenie przedmiotu leasingu w terminie 3 dni zgodnie z zapisem § 27 ust. 1 OWUL w wysokości 46.875,00 zł [Umowa rozwiązana została ze skutkiem na dzień 14 września 2010 r., tak więc w oparciu o § 27 ust. 1 OWUL pozwany zobowiązany był do zwrotu przedmiotu leasingu w terminie 3 dni, tj. do 16 września 2010 r., przedmiot leasingu przejęty został przez wierzyciela z dniem 1 grudnia 2010 r., tj. 76 dni po terminie. Kara naliczona została w oparciu o § 27 ust. 2 OWUL: wartość początkowa przedmiotu leasingu 125.00,00 zł) pomnożona została o ilości dni zwłoki (76 dni), a następnie pomnożona została o 0,5%],

b) faktura VAT nr (...) w wysokości 366,00 zł stanowiąca wynagrodzenie dla biegłego za sporządzenie opinii - dowód w aktach sprawy,

c) faktura VAT nr (...) w wysokości 1.500,00 zł stanowiąca wynagrodzenie dla firmy zewnętrznej za windykację przedmiotu leasingu,

d) faktura VAT nr (...) w wysokości 1.655,05 zł stanowiąca opłatę za transport przedmiotu leasingu (przebyto 714 km, gdzie stawka za 1 km wynosiła 1,90 zł netto) - k. 152-157

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) Spółka Akcyjna we W. zawarł w dniu 7 października 2009 r. z pozwanym J. K. (1) umowę leasingu operacyjnego o numerze (...). Na jej podstawie powód nabył i przekazał na rzecz pozwanego przedmiot leasingu – maszynę budowlaną stanowiącą podajnik betonu (...) S., a pozwany zobowiązał się w zamian za to opłacać raty leasingowe ustalone precyzyjnie w harmonogramie opłat leasingowych.

W umowie ustalono też między innymi, że:

(§ 24 ust. 1 a): Umowa może zostać przez Leasingodawcę wypowiedziana ze skutkiem natychmiastowym przed terminem jej zakończenia m.in. w przypadku gdy Leasingobiorca dopuszcza się zwłoki w zapłacie którejkolwiek z opłat leasingowych, pomimo wcześniejszego wyznaczenia mu na piśmie przez Leasingodawcę dodatkowego terminu do jej zapłaty z zagrożeniem możliwości wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym w przypadku nieuiszczenia tej opłaty w tym terminie.

(§ 24 ust. 4): W przypadku rozwiązania umowy w trybie określonym w ust. 1 lub ust. 2, wpłacone opłaty leasingowe nie będą podlegać zwrotowi. Leasingobiorca, w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Leasingodawcy zaległych zafakturowanych opłat oraz odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy. Wysokość odszkodowania będzie wyliczona jako suma wszystkich przewidzianych w umowie, a niezapłaconych opłat leasingowych (pomniejszonych o dyskonto) z tytułu wcześniejszej spłaty) oraz kaucji gwarancyjnej, powiększona o poniesione przez Leasingodawcę wszelkie koszty windykacji (w tym koszty wyceny i sprzedaży przedmiotu leasingu), a następnie pomniejszona o kwotę, jaką Leasingodawca uzyskał ze sprzedaży przedmiotu leasingu, lub w przypadku jego leasingu, o cenę netto przedmiotu stanowiącą podstawę zawarcia kolejnej umowy leasingu. W przypadku gdy sprzedaż przedmiotu leasingu lub zawarcie kolejnej umowy leasingu nie nastąpi w ciągu 30 dni od dnia jego przejęcia, określone powyżej zobowiązanie Leasingobiorcy pomniejszone zostanie o wartość przedmiotu leasingu określoną przez powołanego przez Leasingodawcę rzeczoznawcę, z zastrzeżeniem, iż w przypadku gdy uzyskana, w terminie późniejszym, kwota ze sprzedaży przedmiotu leasingu lub stanowiąca podstawę zawarcia kolejnej umowy leasingu będzie niższa niż kwota z wyceny, Leasingobiorca pokrywa brakującą różnicę.

(§ 27 ust. 1): W przypadku gdy Leasingobiorca nie skorzysta z prawa do nabycia własności przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy lub gdy umowa zostanie wypowiedziana przed terminem jej zakończenia albo w inny sposób rozwiązana, zobowiązany jest on, w terminie 3 dni od dnia wygaśnięcia lub rozwiązania umowy, zwrócić przedmiot leasingu, na własny koszt i ryzyko wraz ze wszystkimi dokumentami i kompletnym fabrycznym wyposażeniem, do siedziby Leasingodawcy lub miejsca przez niego wskazanego, celem protokolarnego jego odbioru.

(§ 27 ust. 2): w razie opóźnienia w zwrocie przedmiotu leasingu, Leasingobiorca zobowiązany jest do uiszczenia z tego tytułu kary umownej w kwocie stanowiącej równowartość 0,1% ceny netto przedmiotu leasingu w przypadku pojazdów oraz 0,5% ceny netto w przypadku innych niż pojazdy przedmiotów leasingu, za każdy dzień opóźnienia. (...)

(§ 29) Brak powiadomienia Leasingodawcy odrębnym pismem o zmianie adresu Leasingobiorcy powodować będzie, iż skuteczne będą doręczenia dokonywane na ostatni znany Leasingodawcy adres Leasingobiorcy.

(odpis umowy wraz z harmonogramem rat – k. 53-54)

Pozwany przez kilka pierwszych miesięcy uiszczał w terminie raty leasingowe, następnie zaś z uwagi na trudną sytuację finansową zaprzestał ich uiszczania w lipcu 2010 roku (rata 10. – termin płatności 15 lipca 2010 r.). Pomimo próśb pozwanego, powód nie wyraził zgody na zmianę terminów uiszczania rat leasingowych. (przyznanie pozwanego – k. 29, potwierdzone w zeznaniach pozwanego – k. 217, harmonogram rat – k. 53)

Pismem z dnia 6 sierpnia 2010 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty 10. raty leasingowej w terminie do 20 sierpnia 2010 r. pod rygorem rozwiązania umowy w trybie 24 ust. 1a OWUL. Wezwanie w dniu 9 sierpnia 2010 r. przesłano na adres pozwanego wskazany w umowie leasingu. (odpis pisma z dowodem nadania – k. 59, 61)

Pismem z dnia 1 września 2010 roku powód wypowiedział pozwanemu umowę leasingu pod warunkiem zawieszającym uiszczenia do dnia 15 września 2010 r. pełnej kwoty zaległości wraz z odsetkami i wezwał go do zwrotu przedmiotu leasingu oraz przedstawił w załączniku pisemne podsumowanie zadłużenia na łączną kwotę 112.650,97 zł. Dokumenty te nie zostały odebrane przez pozwanego, pomimo przesłania go na jego adres wskazany w umowie leasingu. Korespondencja była awizowana dwukrotnie, tj. 6 września 2010 r. oraz 13 września 2010 r., po czym zwrócona 21 września 2010 r. (odpis pisma z dowodem przesłania przesyłki - k. 63-65, oryginał przesyłki – k. 188).

W dniu 1 grudnia 2010 roku przedmiot leasingu został odebrany przez prywatnego windykatora wynajętego przez powoda. (odpis raportu i protokół – k. 70-71)

W dniu 13 grudnia 2010 r. powołany przez powoda rzeczoznawca dokonał wyceny przedmiotu leasingu na kwotę 36.200,00 zł netto. (odpis wyceny – k. 72-80)

W dniu 1 kwietnia 2011 r. powód zbył przedmiot leasingu osobie trzeciej za kwotę 43.008,13 zł netto, tj. 52.900,00 zł brutto. (odpis faktury – k. 86)

Pismem z dnia 5 kwietnia 2012 r. (doręczonym pozwanemu w dniu 17 kwietnia 2012 r.) powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 124.373,62 zł w terminie 14 dni. Obejmowała ona m.in. następujące należności objęte notami obciążeniowymi:

- 73.466,09 zł – odszkodowanie ustalone zgodnie z § 24 OWUL (k. 83)

- 46.875,00 zł – opłata z tytułu opóźnienia w zwrocie przedmiotu leasingu (odpis wezwania z dowodem doręczenia – k. 82, 85)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie odpisów przytoczonych dokumentów, których treść oraz zgodność z oryginałami nie budziła wątpliwości co zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Ustalenia faktyczne opierają się też we wskazanym wyżej zakresie na przyznaniu pozwanego. Sąd dał wiarę treści dokumentów co do wysokości i wymagalności roszczeń powoda wobec pozwanego, ponieważ pozwany nie podważył w jakikolwiek sposób danych

w nich stwierdzonych. Kwestia tożsamości pozwanego i leasingobiorcy oraz ocena skuteczności dokonanych przez powoda czynności zostanie natomiast dokonana w ramach rozważań prawnych.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, ponieważ rozstrzygnięcie sprawy nie wymagało wiadomości specjalnych. Ponadto teza zgłoszonego wniosku dowodowego dotyczyła okoliczności nieistotnych w sprawie, o czym w szerszym zakresie będzie mowa niżej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż zarzut pozwanego dotyczący wadliwego oznaczenia jego osoby jako pozwanego i zarazem strony umowy leasingu jest nieskuteczny. Faktycznie doszło bowiem w sprawie jedynie do kilku omyłek pisarskich powoda dotyczących brzmienia nazwiska pozwanego. Tożsamość pozwanego nie budzi jednak wątpliwości z uwagi na wskazany nr PESEL (k. 180, 216v).

W dalszej kolejności należy stwierdzić, że za bezsporną można uznać okoliczność uzasadnionego i skutecznego wypowiedzenia przez powoda pozwanemu zwartej umowy leasingu zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 pkt a) OWU w zw. z art. 709¹³ § 2 k.c. Wynika to z analizy treści złożonych dokumentów. Pozwany nie kwestionował zresztą tej okoliczności, a nawet ją przyznawał w treści złożonych pism procesowych, powołując się chociażby na zwrot przedmiotu leasingu w związku z wypowiedzeniem umowy przez powoda. Sporna była natomiast data rozwiązania umowy leasingu. Pozwany powoływał się bowiem na niedoręczenie mu pisma z dnia 1 września 2010 r. Jednakże, w ocenie Sądu Okręgowego, zarzut ten jest chybiony. Zgodnie bowiem z treścią § 29 OWUL doręczenia korespondencji pod ostatni znany powodowi adres pozwanego (wskazany w treści umowy) były skuteczne. (odpis pisma z dowodem przesłania przesyłki - k. 63-65). Według zaś art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Sąd uznał też za wiarygodne twierdzenie powoda o skutecznym doręczeniu pozwanemu wezwania do zapłaty z dnia 6 sierpnia 2010 r., ponieważ powód przedstawił dowód nadania tego dokumentu listem poleconym, co uzasadnia domniemanie, iż został on doręczony pozwanemu przed 20 sierpnia 2010 r. w sposób pozwalający pozwanemu na zapoznanie się z jego treścią zgodnie z § 29 OWUL i art. 61 § 1 k.c.

Pozwany nie kwestionował też daty i okoliczności zwrotu przedmiotu leasingu wskazywanej przez powoda. W tym miejscu należy wyjaśnić, że ze złożonych przez powoda wiarygodnych dokumentów wynika, że przedmiot leasingu został pozwanemu odebrany, gdyż wbrew treści § 27 ust. 1 OWUL pozwany nie zwrócił przedmiotu leasingu do siedziby powoda. Tym samym celowe i uzasadnione było (w świetle § 24 ust. 4 OWUL) obciążenie przez powoda pozwanego pozostałymi kosztami, w tym kosztami przeprowadzonej windykacji.

Brak było też podstaw do uwzględnienia zarzutu pozwanego dotyczącego zawyżenia kwoty odszkodowania należnego powodowi na podstawie § 24 ust. 4 OWUL z uwagi na zbycie przedmiotu leasingu za zaniżoną cenę. Należy bowiem zauważyć, że zgodnie z treścią § 24 ust. 4 OWUL obniżenie kwoty odszkodowania, w przypadku gdy sprzedaż przedmiotu leasingu lub zawarcie kolejnej umowy leasingu nie nastąpi w ciągu 30 dni od dnia jego przejęcia, pomniejszone miało zostać o wartość przedmiotu leasingu określoną przez powołanego przez Leasingodawcę rzeczoznawcę.

W ocenie Sądu Okręgowego, powód nie naruszył powyższego obowiązku, przyjmując w rozliczeniu rozwiązanie korzystniejsze dla pozwanego, tj. cenę faktycznego zbycia, wyższą niż kwota oszacowana przez rzeczoznawcę. Dlatego wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego nie został uwzględniony. Na marginesie należy zauważyć, że cena brutto wskazywana przez pozwanego na 56.000,00 zł (k. 120) nie odbiega w sposób rażący od kwoty, za którą powód zbył przedmiot leasingu. Dlatego wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego należało oddalić.

Przy czym w orzecznictwie słusznie podkreśla się, że art. 709¹⁵ k.c. przede wszystkim ma na celu zrekompensowanie szkody poniesionej przez leasingodawcę, zakupuującego przedmiot leasingu z własnych środków, wedle wyboru leasingobiorcy, z zamiarem osiągnięcia zysku z oddania go do używania, a nie na potrzeby własne. Cel kompensacyjny zostaje spełniony przez natychmiastową spłatę wszystkich przewidzianych umową, niezapłaconych jeszcze rat, pomniejszonych o korzyści wynikające z wcześniejszej spłaty oraz przedwczesnego rozwiązania umowy. Nie jest taką korzyścią samo odzyskanie przedmiotu leasingu, skoro w założeniu nie miał on służyć leasingodawcy i jako taki jest dla niego bezwartościowy. Jest nią natomiast bądź to zysk z powtórnego oddania rzeczy w leasing bądź to cena z jej sprzedaży, przy czym leasingobiorca, który doprowadził do rozwiązania umowy, nie może oczekiwać od leasingodawcy ponadprzeciętnego wysiłku w poszukiwaniu kolejnego leasingobiorcy czy optymalnego nabywcy².

Gołosłowne i lakoniczne są też zarzuty pozwanego dotyczące nieudowodnienia wysokości roszczenia z uwagi na nieprzedstawienie przez powoda sposobu dokonania rozliczeń. Powód przedstawił je bowiem w sposób przekonujący wraz z pismem datowanym na 3 kwietnia 2014 r. oraz wykazał dołączonymi dokumentami (k. 152 i n.). Ostatecznie zaś pozwany treści tego rozliczenia nie kwestionował. Objęte nim kwoty są, w ocenie Sądu Okręgowego, należne zgodnie z treścią art. 709¹⁵ k.c.3 w zw. z § 24 ust. 4 OWUL.

Niezasadny jest zarzut pozwanego dotyczący obciążenia go karą umowną. Otóż trzeba podkreślić, że zgodnie z treścią art. 483 k.c. (§ 1) Można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Natomiast zgodnie z art. 484 k.c. (§ 1) W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły. (§ 2) Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

W orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się w pełni z zakresem ogólnej odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 471 k.c.). Z tego też względu przesłanki obowiązku zapłaty kary umownej określane są przez pryzmat ogólnych przesłanek kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej⁴. Zatem przy karze umownej, w razie braku rozszerzenia odpowiedzialności na podstawie art. 471 k.c., wina w niewykonaniu zobowiązania jest podstawową przesłanką roszczenia na podstawie art. 483 k.c.⁵

Niemniej jednak, wierzyciel nie musi udowadniać, że wykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność (przede wszystkim z winy dłużnika). Zgodnie bowiem z domniemaniem przewidzianym w art. 471 k.c. niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania następuje na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Na dłużniku natomiast ciąży obowiązek wykazania, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności⁶. W konsekwencji zobowiązany do zapłaty kary umownej może bronić się zarzutem – podobnie jak każdy dłużnik zobowiązany do naprawienia szkody stosownie do art. 471 k.c. – że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności⁷.

Tymczasem w niniejszym procesie powód wykazał w sposób poprawny sposób obliczenia tej kary. Jak też wyżej wyjaśniono, wypowiedzenie umowy zostało pozwanemu złożone skutecznie w świetle art. 61 § 1 k.c., niezależnie od faktu czy pozwany pismo odebrał czy też nie. Pozwany nie wykazał też, wbrew regule art. 6 k.c., aby zachodziły jakiegokolwiek okoliczności faktyczne uzasadniające stwierdzenie, że nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania, ani nie wykazał okoliczności faktycznych uzasadniających zamiarkowanie kary umownej przez Sąd lub zastosowanie art. 5 k.c. W tym zakresie pozwany nie przejawiał zresztą jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej. Przy czym zawierając umowę leasingu z powodem, pozwany działał jako przedsiębiorca (vide: k. 53), a zatem winien był działać ze szczególną starannością, której można wymagać od podmiotu profesjonalnego, a więc po dokładnym rozważeniu opłacalności podjęcia ryzyka związanego z zawarciem umowy o określonej treści (art. 355 § 2 k.c.).

Raty leasingowe nie stanowią świadczenia okresowego⁸. Dlatego z uwagi na rozwiązanie umowy leasingu z dniem 15 września 2010 roku, kiedy to roszczenia powoda z tym związane stały się wymagalne (wcześniej określone były tylko terminy płatności nieuiszczonych rat leasingowych – przy czym najstarsza płatna do 15 lipca 2010 r.) oraz z uwagi na wniesienie pozwu w sprawie niniejszej w dniu 10 stycznia 2013 r., chybiony jest zarzut pozwanego dotyczący przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powoda w niniejszym procesie. Przedawnienie nie objęło tym bardziej pozostałych składników dochodzonego roszczenia, ponieważ stały się one wymagalne w dniu 15 września 2010 r. lub później. Termin przedawnienia, o którym mowa, wynosi 3 lata, zgodnie z treścią art. 118 k.c. Niemniej jednak, zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. z chwilą wniesienia pozwu uległ on przerwaniu.

Z tych wszystkich względów oraz z uwagi na treść art. 359 § 2 k.c. powództwo podlegało uwzględnieniu wraz z żądanymi odsetkami.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu pomiędzy stronami procesu opiera się na regulach art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Obejmuje ono:

- 1.555,00 zł - tytułem części opłaty od pozwu (pozostała część uiszczonej opłaty w kwocie 4.664,00 zł podlegała zwrotowi na rzecz powoda z uwagi na treść art. 505³⁷ § 1 k.p.c., zgodnie z zarządzeniem wydanym w dniu 29 grudnia 2014 r. - k. 218);

- 27,99 zł – tytułem prowizji e-Card;

- 3.600,00 zł tytułem opłaty za czynności radcy prawnego ustalonej zgodnie z treścią § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu⁹ (powód nie przedstawił natomiast dowodu uiszczenia opłaty skarbowej od stosunku pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł).

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w sentencji.

1 Jeżeli korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty, finansujący powinien wyznaczyć na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia. Postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne.

2 Wyrok SA we Wrocławiu z dnia 25 kwietnia 2012 r., I ACa 369/12, LEX nr 1238483.

3 W razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu.

4 Wyrok SN z dnia 11 stycznia 2008 r., V CSK 362/07, LEX nr 515710; wyrok SN z dnia 20 marca 1967 r., II CR 419/67, niepubl.

5 Wyrok SN z dnia 8 lipca 2004 r. IV CK 583/03, LEX nr 137571.

6 Wyrok SN z dnia 13 czerwca 2003 r., III CKN 50/2001, niepubl.

7 Wyrok SN z dnia 20 marca 1967 r., II CR 419/67, niepubl.; wyrok SN z dnia 6 października 2010 r., II CSK 180/10, LEX nr 970070.

8 Uzasadnienie wyroku SN z dnia 6 kwietnia 2005 r., III CK 656/04, LEX nr 156996.

9 Tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490.